

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Oplag: 19.600

Nr. 2

15. februar

71. årg.

UDGIVET AF DET DANSKE HEDESELSKAB

1950

-og Regnen kommer...

naar og hvor
De ønsker det
fra

DVI

VANDINGSANLÆG

-omgaaende Levering

-forlang Brochure.

DANSK VANDINGS INDUSTRI
PROJEKTERING . FABRIKATION
INGENIØR HOLGER ANDERSEN
SNOGHØJ FREDERICIA . TELEFON ERRITSØ 44.V.

IMPRÆGNERINGSANSTALTEN SILKEBORG A/S

Firmaets afdelinger

Imprægneringsanstalten »Silkeborg«, Silkeborg, tlf. 424—404

»Jylland« Imprægneringsanstalt og Savværk, Nr. Snede, tlf. 58

Fredsted Savværk og Imprægneringsanstalt, pr. Viuf, tlf. Fredsted 10

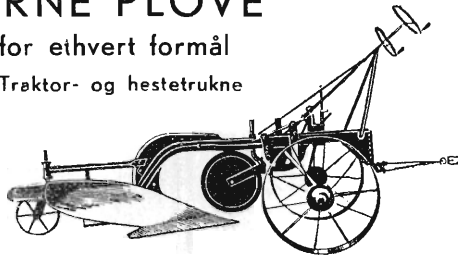
Vamdrup Savværk, Vamdrup, tlf. Vamdrup 53

Bevtoft ny Savværk og Imprægneringsanstalt pr. Vojens, tlf. Bevtoft 50

køber alle træsorter i enhver sortering
til forarbejdning på egne virksomheder

MODERNE PLOVE

for ethvert formål
Traktor- og hestetrukne

Bovlund 24" traktorplow, type 9 H

Plovfabrikken »Bovlund«

H. WILKENS

Bovlund pr. Branderup J.

Telefon: Branderup 34y

Røde Drænrør

indtil 16" diameter

A/S Hvorslev Teglværk
pr. Ulstrup - Telefon 67 Ulstrup

A. Philipsen & Co.

Sct. Mathiasgade 58 . Viborg

Elektriske Anlæg
Vandværksanlæg
Telefon 173 og 174

Teknisk Assistent.

En stilling som teknisk assistent ved Ringkøbing amts vandløbsvæsen ønskes besat fra 1. april 1950. Teknikum eller lignende uddannelse med kendskab til kulturteknik forudsættes. Løn efter teknisk landsforbunds regler. Der kan påregnes fast ansættelse efter 1 års tilfredsstillende tjeneste.

Ansøgning bilagt med afskrift af eksamensbevis og anbefalinger bedes indsendt senest den 22. februar til vandløbsvæsenets kontor, Sten Blichersvej 7, Ringkøbing. Personlig henvendelse frabedes.

Ringkøbing amtsråd.

Anvend tørvestrøelse ved dræning . . .

Paa jorder med flintsandet undergrund kan en tilsanding af drænrørene forebygges ved anbringelse af et lag tørvestrøelse („hundekød“) omkring stødfugerne, ligesom tørvestrøelse med fordel benyttes ved dræning i stiv lerjord. Spørg hedeselskabet.

Sydvestjydske Teglværkers Salgskontor Ølgod

Telefon 58

Telefon 59

Petersværk Betonvare-Industri.

Nørresundby. - Tlf. 1055 (2 lin.)

Alt i betonvarer efter D. S. 400.
Renseanlægget "Ringtanken" (Dansk patent nr. 59820).
Egne fremstillingsmetoder af højeste standard.

RØDE DRÆNRØR

føres altid på lager fra 2" til 8". — Tilbud til tjeneste.

A/S Gammelgaard Teglværk.

Telefon 187. Skive.

Stenvad

Cementstøberi

Telf. 6 Stenvad

Arnold Westmark

Alle \triangle mærkede rør føres
Altid leveringsdygtig

Skive Cementstøberi

KNUD ØSTERGAARD
Telefon 921

Normrør

med garantimærket \triangle
Imprægnering
Brændrør

RØDE DRÆNRØR TAGSTEN MURSTEN

=

Kählers Teglværk
Korsør

Krogsgades Cementstøberi

v/ J. C. Halvorsen & Sønner.

Kontor:
Dannebrogsgade 22, Århus.
Telefon 5019—5020.

Ny fabrik i Vejlbj.
Tlf. Riisskov 9319.

Alt i betonvarer D. S. 400.

RESENBRO

CEMENTSTØBERI

v/ ingeniør C. G. Madsen
Telefon 34

Prima betonrør efter dansk
ingeniørforenings normer.

Mrk. \triangle i alle gangbare di-
mensioner fra 10—60 cm så-
vel med som uden muffe.
FORLANG TILBUD

Bjerringbro

Cementvarefabrik

ved Th. Petersen

Telf. 111, Bjerringbro

ALLE

\triangle MÆRKEDE RØR

Imprægnerede
og uimprægnerede

Stort lager
Altid leveringsdygtig

RANDERS

MØRTELVÆRK OG

BETONRØRSFABRIK

v/ Marius Ødum

Kristrup pr. Randers

Tlf. 400 Randers fri not.

Kun \triangle mærkede varer
føres. - Største lager.
Bedste kvaliteter.
Forlang tilbud.

Teglværkernes Salgskontor

Esbjerg
Telef. 265—546

DRÆNRØR

2"—15"
Mursten . Tagsten

Midtjydske Betonvarefabrikker

Fabrik & lager —

Telf. Herning 476

Herning & Lind.

Telf. Lind 45

Lager af \triangle mrk. betonvarer

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S

Prima, røde drænrør

i størrelse fra 2 til 15 tommer

Tlf. Højslev 3

Indhent tilbud

Midtjydske Teglværkers Salgskontor

Telefon Skive 1030

S. m. b. A.

Telefon Viborg 1330

Alle størrelser i drænrør leveres

Aktieselskabet

BRØDRENE BRINCKER

Greisdals Hammerværk pr. Vejle — Grundlagt 1867

Specialitet: Tørvegrebe, tørvespader, drænværktøj, lyngleer.

Alle slags grebe, forke, spader, roehakker, høstleer og haveredskaber leveres med fuld garanti.

Skive Discontobank

Kontortid 9-12 og 2-5

Filial i Haderup

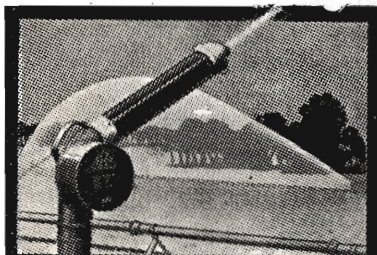
TAANUM
TEGLVÆRK
RANDERS

PRIMA DRÆNRØR
2" — 16"

Telefon 21 Taanum

AKTIESELSKABET
SKARREHAGE MOLERVÆRK

VANDINGSANLÆG TIL LANDBRUG

20-årig Erfaring i Projekttering og Fabrikation

fuldeng Illustreret Brochure

Telefon 59

C. H. CLAUSEN, Broager

Mejeriernes og Landbrugets ULYKKESFORSIKRING

Telefon 14350
Gensidigt selskab

Ansvarsforsikring

Reventlowgade 14
København V.

Automobilforsikring

Jordbrugskalk

Råkalk — fîndelt råkalk — pulveriseret jordbrugskalk

Skandinavisk Kalk- & Kridtindustri.

Hasseris — Aalborg. Telf. Aalborg 9253. Rigstelf. 21
Kalkværket: Telf. Gug 10 — Station: Gug

Landbrugslotteriet

udlodder årligt

kr. 5.485.620

Største gevinst

2 gange årligt

kr. 80.000

Danatex træfiberplader

100 % dansk — mod kulde, fugt og lyd

AXEL PRIOR Akts.

A/S L. HAMMERICH & Co.

Bredgade 33 - Centr. 28
København K.

Grønnegade 57-59 - Tlf. 7050
V. Ringgade - Århus

AEROLIT

DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF

Hedeselskabets Tidsskrift

Nr. 2

15. februar 1950

71. årg.

Indtrædende medlemmer indtegnes hos selskabets forretningsførere. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 5 kr. eller en gang for alle mindst 100 kr. Større bidrag modtages gerne. Tidsskriftet udgår ca. 16 gange årligt og sendes uden vederlag til selskabets medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets hovedkontor, Viborg. Annoncepris 40 øre pr. mm. Oplag 19.600 eksemplarer.

Indhold: Farligt billeangreb. — Gave til hedeselskabet. — Fremragende hedeopdyrkere. — Hedeselskabets forretningsførere. — Hvad skovødelæggelse fører til. — Fra hedeselskabets grundforbedringsvirksomhed. — Nye plantagearealer. — Mindre meddelelser.

Farligt billeangreb.

Kan angrebene af Hylesinus micans (granens store barkbille) blive katastrofale for vort hedeskovbrug.

Af E. C. L. Løfting.

Barkbillen, *Hylesinus micans*, blev endnu for 10 år siden anset for ret harmløs i vore skove og plantager på grund af sin ret sjældne forekomst, og J. E. V. Boas skriver således i 1923 i sin forstzoologi, at »bortset fra Nordsjælland og Odsherred kendes arten ikke her i landet«. Boas fremhæver dog, at det er en virkelig skadelig bille, »thi de træer, den angriber, er det ingenlunde altid ønskeligt at få dræbt« og omtaler et alvorligt angreb på rødgan, tildels også på skovfyr i Jyderup skov, Odsherred distrikt.

Såvel barkbillen som dens angreb er let kendelige, billen på grund af sin størrelse (7—8 mm lang), angrebene ved de »brændte mandler« (harpiks og ekskrementer), som danner sig omkring indboringshullet, hvor billen er gået ind under barken for at lægge æg. Larvernes angreb udvikles pladeformet under barken fra modergangen og kan strække sig ud på de større rødder. Ved grunden af de angrebne stammer findes endvidere talrige gange med biller, dækket af en mørtelagtig blanding af harpiks og ekskrementer. Boas anfører følgende: »Denne barkbille yngler i levende, sygelige træer. Den kan træffes ynglende i trametesangrebne træer, i træer, der er svækkede ved at være bleven lystillede, i vildtskrællede eller på anden måde sårede træer, i træer på ganske ussel jord, o. s. v. Fuldkommen sunde træer angriber den ikke«.

Sit »gennembrud« som et af de mest ondartede skadedyr i vore plantager har *Hylesinus micans* først fået i løbet af de sidste 10 år,

efter at billerne i stort tal har angrebet og ødelagt mange ældre sitkagranbevoksninger i store dele af Jylland.

Da Landbohøjskolens zoologiske afdeling har overtaget den nøjere udforskning af disse angreb, skal jeg undlade at komme med en detaljeret gennemgang af disse og indskrænke mig til — ud fra angrebene hidtidige udvikling i sitkagran og rødgran — at vurdere chancerne for angrebene videre forløb.

Angrebene på sitkagran.

I 1942—43 konstateredes de første alvorlige angreb på sitkagran i enkelte sydvestjydske hedeplantager (bl. a. i Klelund plantage) for herfra at brede sig ud over den jyske halvø. Medens angrebet hastigt bredte sig over hele Midtjylland, synes det ret sent at være nået ud til klitplantagerne omkring Oksbøl; og først efter 1947 nåede det nogle af Klitvæsenets store sitkagranplantager nord for Limfjorden (Nystrup, Vandet m. fl.), medens Tversted plantage mig bekendt endnu ikke er angrebet.

Medens angrebene i mange bevoksninger har sat ind med eksplodingsagtig voldsomhed og på 1 à 2 år totalt har ødelagt bestanden, er nogle bevoksninger helt eller delvis blevet skånet. På nærmeste hold har jeg fra 1943 haft lejlighed til at følge angrebet i et ca. 2 km langt sitkagranlæbælte i Skovsbøl kratplantage; hele bæltet er plantet omkring 1914 med planter af samme proveniens; såsnart angrebet blev konstateret på en del træer i den ene ende af bæltet, blev de pågældende træer fjernet, tilsyneladende uden nogen som helst gunstig virkning, idet bogstavelig talt samtlige efterladte træer i det tyndede stykke blev angrebet og dræbt det følgende år, medens angrebet samtidig viste sig i resten af bæltet: kun omkring to tidligere mergelgrave blev træerne skåned, ligesom angrebet på to nordhælder kun langsomt har bredt sig; det øvrige bælte er nu i hovedsagen dræbt og fjernet. Ganske tilsvarende forhold kan konstateres på Palsgård distrikt (i Gludsted plantage og i Palsgaard skov), hvor nogle bevoksninger totalt er blevet ødelagt ved micansangreb, medens enkelte bevoksninger er næsten uberørte, dette gælder f. eks. Forsøgsvæsenets prøveflade i Gludsted plantage, afd. 184, syd for Tyvkærvejen; rodsystemet på en vindfælde i denne bevoksning viste en voldsom udvikling af sugerødder i ca. ½ m's dybde, hvor træerne øjensynlig rådede over den nødvendige vandreserve. Stort set synes de voldsomme angreb af *Hylesinus micans* navnlig knyttet til de lokaliteter, hvor man kan vente tidlige og stærke trametesangreb og ofte, men ikke altid, er de micansangrebne træer i forvejen trametesangrebne (vedrørende sitkagrans forhold til trametes i klit- og hedeskove henvises til Statens forstlige Forsøgsvæsenes be-

retning, bd. 14, hefte 2, 1937); det synes herefter, som om sitkagran i klitter og heder kun er i stand til at modstå micansangrebene, hvor gunstige jordbundsforhold kan sikre træerne tilstrækkelig vandforsyning i tørkeperioder; medens de samme betragtninger kan gøres gældende over for trametesangreb, vil man her kun undtagelsesvis risikere så pludselige og totalt ødelæggende angreb, hvorfor micansangrebene i mange egne har antaget en katastrofal karakter for sikagrandyrkningen.

Medens ødelæggelserne på sitkagran, hvor sørgelige de end kan være, ikke kan ryste vort hedeskovbrug i sin grundvold, vil en fortsat udbredelse af angrebene i klitskovene, hvor sitkagran er en hovedtræart, være langt alvorligere; men man kan endnu håbe, at de ret store arealer med gunstige jordbundsforhold i klitterne vil modstå angrebene helt eller deivist; meget vil sikkert her afhænge af de nærmeste års klimatiske forhold.

Micansangrebene på rødgran i hedeplantagerne.

Selvom *Hylesinus micans* som nævnt anretter store ødelæggelser på sitkagran og gerne angriber hvidgran, *Picea orientalis* m. fl., i sjældnere tilfælde også pinusarter, er den oprindelig knyttet til rødgran, og udviklingen i plantagerne gør det naturligt, at spørgsmålet om, hvorvidt micansangrebene vil antage en katastrofal karakter for vor rødgrandyrkning, melder sig.

Allerede i 1941 konstateredes (skovrider C. G. Bech) et alvorligt micansangreb på rødgran i en lille plantage ved Vejen, og senere er der i Klelund plantage, Slauggaard plantage, Nørre-Risager plantage, Søhale plantage, Fasterholt plantage m. fl. konstateret ret alvorlige micansangreb i rødgranbevoksninger, i de fleste tilfælde i nærheden af micansangrebne sitkagranbevoksninger. Angrebene er i alle disse plantager i kendelig tilbagegang; i Klelund plantage kan det således nævnes, at skovfoged Madsen overhovedet ikke har konstateret micansangreb på rødgran i 1949, medens angrebet i Slauggaard plantage, som synes mere selvstændigt (uden støtte fra angrebne sitkagranbevoksninger), har voldt en del skade, men nu efter en kraftig udrensning synes at være i tilbagegang. Til gengæld står man nu i Dalgas plantage og plantagen Liebe overfor de alvorligste micansangreb på rødgran, man endnu har oplevet herhjemme; i Dalgas plantage, hvor jeg har haft lejlighed til at se angrebet, er således i øjeblikket ca. 30 % af rødgranerne i den østlige del af plantagen alvorligt angrebne. Om de pågældende bevoksninger gælder det, at de står på de tørreste, dårligste og mest trametesangrebne arealer i plantagen. Efter de tørre somre — specielt sommeren 1947 — er vore rødgranplantager overalt svækkede i en faretruende grad;

værst rammer dette selvfølgelig bevoksningerne på den tarveligste, tørre bund; klimatisk ligger plantagerne Dalgas og Liebe i forvejen i et uheldigt område for rødgrandyrkning (lav regnfaktor), og der er al grund til at nære ængstelse for udviklingen af micansangrebene i disse bevoksninger, med mindre vi i de følgende år får meget regnrige somre. Der er endvidere grund til at tro, at disse angreb kan brede sig til andre plantager på tør, tarvelig jord i de egne af landet, hvor regnfaktoren er lav; derimod synes angrebene tilbagegang i Midtjylland efter en klimatisk set uheldig periode at vise, at vi ikke behøver at frygte en katastrofal udvikling af angrebene i de midtjydske plantager, hvor regnfaktoren er forholdsvis høj, medmindre vi står overfor nye tørkeår.

Den kendsgerning, at ikke blot sitkagran, men også — i nogle egne — rødgran er kommen i farezonen gennem de unormalt tørre somre og gennem udbredelsen af *Hylesinus micans* m. v., understreger faren ved vort hedeskovbrugs ensidige opbygning; ligeså ubestridt som rødgran i de fleste hedeskove må og skal være hovedtræarten, ligeså farligt vil det være på tørre lokaliteter, navnlig i de egne af landet, hvor regnfaktoren er lav, at anlægge rene rødgranplantager. Strengt taget må man derfor, trods de ødelæggende micansangreb, give Boas ret, når han hævder, at fuldkommen sunde træer ikke angribes, hvilket lettest kan erkendes for rødgrans vedkommende. Den omstændighed, at også sitkagranbevoksninger under gunstige jordbundsforhold kan undgå angrebene, selv om de er omgivet af angrebne træer, tyder på, at angrebene også her kun sætter ind overfor syge og beskadigede træer, eller hvor jordbunden under uheldige klimatiske forhold ikke til stadighed kan opfylde træernes vandkrav, således at disse til tider befinder sig i en svækket tilstand. At dette desværre for sitkagrans vedkommende synes at gælde for de fleste lokaliteter indenfor vore hedeskove bliver en anden sag.

En direkte bekæmpelse af de omfattende micansangreb ved sprøjtning eller påsmøring af stammerne med DDT-midler el. lign. synes uverkommelig og desuden håbløs, da hele udviklingen foregår godt beskyttet under barken, hvorfra billerne efter en ca. 2-årig udvikling kun ganske kortvarigt kommer frem — tilmed på meget forskellige tider i løbet af sommerhalvåret; større tiltro må man have til de snylttere, som Landbohøjskolens zoologiske afdeling har påvist ved nogle af de ældre angrebscentre, samt som nævnt til gunstige (fugtige) vækstår for granerne.

Gave til hedeselskabet.

Rentier *Søren Johansen*, Holsted, har i år i lighed med tidligere år påny skænket hedeselskabet 100 kr.

Fremragende hedeopdyrkere.

Af Niels Basse.

I fortsættelse af beretningen i sidste nummer af tidsskriftet om de for 1947 uddelte hædersbevisninger til særlig fortjente hedeopdyrkere følger her omtalen af de for 1948 uddelte tilsvarende hædersbevisninger:

Skomager og rentier Chr. Jensen, Skads pr. Esbjerg, der i efteråret fyldte 85 år, blev udlært som skomager, derefter gift 1884 og fik et husmandssted i Roust ved Varde med ca. 90 tdr. land. Heraf var kun opdyrket enkelte agre, resten var hede. Besætningen var 1 ko og 1 stud, som begge benyttedes til brydning af heden. Chr. Jensen gik på dagleje og arbejdede desuden som skomager om aftenen, medens hans hustru (død marts 1948) vævede for folk både dag og aften. Der kom en børneflokk på 11, som alle er sat godt i vej.

Omkring 1918—20 blev husmandsstedet delt i to, og en søn fik den ene halvdel og blev gårdejer. Da jorden nu var helt opdyrket, kom en ny hartkornsansættelse. 1926 overtog en anden søn det gamle hjem og er også gårdejer.

Chr. Nørager, Kjærby pr. Hald (Mariager). Kresten Nørager og hustru, Kjærby, Hald, købte i sommeren 1913 ejendommen med 12 tdr. land mark, 11 tdr. land hede for en købesum af 14 000 kr., heraf 7000 kr. i fast lån. Resten blev udbetalt. Besætningen bestod af 2 små heste, 2 køer og et par kalve. Bygningerne bestod af en vinkel, hvor stuehuset var sammenbygget med lade, heste- og kostald. De to første vintre blev de 11 tdr. land pløjet. 1917 blev der købt 11 tdr. land hede til, hvoraf de 2 tdr. land var under plov, samtidig var besætningen forøget til 2 jydsk heste og 8 køer og bygningerne udvidet. Nu gik det rask fremad både med besætningen og indkøb af jord og udvidelse af bygningerne. Besætningen var nr. 1 indenfor Mariager-egnens kontrolforening i 4 år i træk, og der er søgt flere tyre, en tyr er optaget i stambogen (jydsk kvæg).

I november 1945 forpagtede sønnen gården, der da bestod af et nyt fritliggende stuehus, heste- og kostald bygget i 1929, laden i 1943. Arealet er nu 48 tdr. land ager og 6 tdr. land eng, de 36 tdr. land er opdyrket hede. 4 grusgrave og en mergelgrav er planeret samt flere hundrede store sten er taget op. November 1945 bestod besætningen af 5 heste, 14 køer, 18 stk. ungvæg + svin.

Kr. Kristensen Østergaard, Iglsø, Stoholm, er født i 1883 i Iglsø, søn af husmand Kr. Kristensen, Iglsø. I hjemmet var der 7 søskende, og Kr. Kristensen måtte tidlig ud at tjene og havde flere forskellige pladser fra sit 11. til sit 28. år.

I januar 1912 købte han 67 tdr. land hovedsagelig uopdyrket hede for 4000 kr. og byggede her i foråret 1912 en trefløjet gård. Hans startkapital var 2000 kr., som han selv havde sparet fra som tjenestekarl.

I juni samme år giftede han sig med Else Marie Kristensen fra

Iglsø, og efter hendes død i 1917 blev han gift igen i 1918 med Anna Marie Andersen fra Troelstrup, der døde i 1935. Siden har Kr. Kristensen haft husbestyrerinde.

Til gården er yderligere købt 3 tdr. land eng i Tastum sø. Ca. 45 tdr. land rå hede blev opdyrket, og dette såvel som resten af den meget urene mark blev merglet med mergel, kørt med hest og vogn fra Kjeldbjerg, hvortil er 3—4 km.

Omkring markerne blev plantet læhegn samt småplantninger på ca. 2 tdr. land på brinker og mergelgrave. I 1919 byggedes en østfløj. Laden blev udvidet i 1923 og igen i 1928. Ligeledes blev der bygget til stuehuset i 1925 og sat ny svinehus i 1926. Elektrisk lys og kraft installeredes i 1925 og automatisk vandværk kom til i 1939. Besætningen blev udvidet fra oprindelig kun 2 heste og 3—4 køer, der i de første år fodredes delvis med lyng, til normalt ca. 12 køer og 20 stk. opdræt, 4 arbejdsheste plus 1 plag, 1 so og ca. 25 fedesvin samt 100 høns. I 1930 solgtes 16 tdr. land til oprettelse af en stats-ejendom, og herpå byggedes til et af børnene. Men Kr. Kristensen bor stadig på gården og deltager aktivt i gårdens drift. Det er en sjælden indsats, her er gjort ved opdyrkning og kultivering af 67 tdr. land værdiløs jord. Her ligger nu tre veldrevne ejendomme. Omkring gården er et smukt haveanlæg.

En væsentlig indtægtskilde har gennem årene været et stort salg af kartofler.

I hjemmet er opvokset 8 børn, hvoraf dog 2 er døde. Gælden udgør: kreditforeningslån 21.000 kr. Men hjælp til at få børnene frem opvejer omtrent gælden.

Ejendommens handelsværdi i tiden kan lavt regnet anslås til 65 000 kr.

Georg Oskar Jørgensen, Harild pr. Ejstrupholm, er født 19. januar 1891 i Tingsted på Falster, og hans hustru Anne Marie er født 25. oktober 1892 i Ørum sogn ved Grenå.

Oskar Jørgensens fader ejede en lille landejendom, der ikke kunne ernære en familie, så Oskar måtte ud at tjene, da han var 7 år, og tjente så som dreng og karl indtil 1911, da han flyttede hjem til faderen, som ved et ulykkestilfælde havde mistet et ben. Han passede så ejendommen for faderen samtidig med, at han arbejdede som terrazzoarbejder for et firma i Nykøbing F.

I 1914 blev han gift med Anne Marie. De købte da et hus i Kraghave. Oskar fortsatte som Terrazzoarbejder, og Anne Marie arbejdede samtidig for fremmede.

I 1923 var deres nuværende ejendom averteret til salg i et lollandsk-falstersk blad, og da de længe havde haft lyst til at få en landejendom, men syntes, de falsterske var for dyre for deres penge, benyttede de her lejligheden til at få et stort areal for få penge.

Ejendommen ligger allervestligst i Ejstrup sogn mod Brande sogneskel. Den er på tre sider omgivet af vidtstrakte hedeflader. Den fjerde side vender mod nabosognet, så ejendommen er isoleret fra naboer i sognet af hede. Man kan næsten tale om, at den ligger som en oase i ørkenen.

Der er til ejendommen 55 tdr. land, hvoraf 7 var mose, 20 hede og resten opdyrket. Men dette areal var ved overtagelsen sammen-

groet med lyng. Husene var små og forsømte. Besætningen bestod af 3 magre køer og to små heste. Redskaber og maskiner var der ikke noget videre af.

Det første år var særlig vanskeligt. Avlen slap op, og til foder til kreaturerne brugtes senegræs (Kvikgræs), der renvaskedes. Alle kartoflerne frøs væk (17. juni).

Nu er jorden i fin kultur, 8 tdr. land af heden er opdyrket, og resten havde også været det, hvis det ikke havde været så vanskeligt at få mergel de senere år. 4 tdr. land af mosen er ved planering, sanddækning og pløjning taget under kultur. Al jorden er merglet. 10 favne har Oskar Jørgensen selv opgravet og kørt hjem fra Fæsterholt, resten er leveret fra et mergelleje i Ejstrupholm. Bygningerne er udvidet ikke så lidt, og der er lagt nyt tag på de gamle. Ejendommen er godt besat med maskiner og redskaber.

Besætningen består nu af 10 køer, 2 store kvier, 1 kalv, 2 heste, 1 griseso og 9 fedesvin.

Pengene var små ved overtagelsen af ejendommen, og store uheld i besætningen fulgte, så der måtte andre indtægter til, end hvad den karrige jord kunne yde. Der var jo mose til ejendommen, og de første 20 år, de havde ejendommen, gravede familien uden fremmed hjælp hvert år 150 000 tørv, som de selv leverede i Ejstrupholm, Brande og Thyregod.

For 3 år siden blev der plantet læhegn mellem alle skifter. Oskar Jørgensen beklager i dag, at de ikke fik det gjort straks efter overtagelsen, men for få penge og manglende tid var årsagen til forømmelsen.

Købesummen var i 1923 11.250 kr. + aftægt til en tidligere ejer. Det drejede sig om 20 kr. om måneden, så længe begge de gamle levede, og 10 kr. til den længstlevende. Manden døde allerede efter ½ års forløb, mens konen levede i 13 år efter.

Familien havde ved overtagelsen 6000 kr. i sammensparet kapital. Der var et kreditforeningslån på 2800 kr. foruden et privatlån på 1000 kr. i ejendommen. 3000 kr. fremskaffedes ved kautionlån. I dag er gælden 3000 kr., men der er en kontant formue på 7000 kr. Ejendommens værdi kan anslås til 40 000 kr., den dårlige beliggenhed taget i betragtning.

I ægteskabet har der været 7 børn, hvoraf 3 sønner og 3 døtre er levende.

Knud Henrik Jensen, Hesselskov, Kjellerup, er født i 1889. Han overtog i 1913 gården efter faderen. Han blev gift med Elise Dorthea Sørensen fra Vinderslev. I ægteskabet er der 6 børn, 1 søn og 5 døtre.

Ejendommen var på 40 tdr. land, hvoraf 20 var opdyrket, men i svag drift. Resten af jorden lå hen i mose, hede og flyvesandsarealer. Bygningerne var små gamle kampestensmure. Besætningen bestod af 2 små heste og 4 køer. Købesummen var 8000 kr. Startkapitalen var 500 kr.

Hele ejendommen er nu opdyrket og særdeles veldreven. Der er gode, solide og rummelige bygninger.

Der er plantet læhegn omkring markerne, og der er anlagt en særdeles smuk have med mange frugttræer. Alle tidssvarende maskiner findes på ejendommen.

Knud Henrik Jensen og hustru har udført et stort og samfundsnyttigt arbejde. De har af en lille, svagtdreven ejendom med tildels værdiløs jord skabt en veldreven gård.

Besætningen består for tiden af 3 heste, 12 køer (normalt 14), 4 kvier, 1 tyr, 6 kalve, 5 svin og 40 høns.

De har haft stor hjælp af børnene gennem årene samtidig med, at disse har fået en god opdragelse og uddannelse, blandt andet med højskoleophold. Knud H. Jensen har ikke kunnet blive fri for offentlige hverv, han har således været formand for husmandsforeningen og haft forskellige andre tillidshverv.

Der hviler på ejendommen et fast lån på 10 000 kr., men der indestår i pengeinstitutter ca. 3000 kr. Ejendommens handelsværdi er lavt regnet 60 000 kr.

Kjerstein Sørensen, Bjerres Mølle, er født 10. marts 1898 i Plougstrup, Tørring sogn, og hans hustru, Kirstine, er født 23. januar 1896 i Jelling sogn. Kjerstein Sørensen er søn af en husmand og kom ud at tjene i tiårsalderen. Han tjente som dreng, karl og fodermester, afbrudt af soldatertjensten, indtil 1922. I juni 1922 købte han en ejendom i Tørring Melhede, men fortsatte i sin plads til november. I december samme år blev han gift med Kirstine.

I foråret 1923 købte de deres nuværende ejendom »Bjerres Minde« yderst i Aale sogn, hvor Gudenaå og Matrupaa mødes.

Gården havde da været i hænderne på et konsortium, som havde solgt besætningen og al den dyrkede jord fra. Tilbage var der 99 tdr. land, hvoraf 10 var eng. Resten var hede og lynggroede agre. Bygningerne var gamle og forsømte, og besætningen bestod af kun to heste.

Der var ingen avlsredskaber eller maskiner — kun en hesteomgang. De to unge tog med lyst og arbejdsmod fat på den tilsyneladende håbløse opgave at få en respektabel ejendom ud af det. Det er tilfulde lykkedes. Al jorden på nær en skrænt på et par tdr. land er opdyrket, merglet og i god kultur. I 1930 begyndte de at plante, og der er siden den tid plantet ialt 56 000 lætræer, og de er nu i god vækst. Det hele er udrettet med meget lidt fremmed arbejdskraft, og yderligere har Kjerstein Sørensen med en afbrydelse på kun ti måneder kørt en mælketur til Aale mejeri gennem alle de 25 år. Arealet er i 1942 udvidet med 5½ td. land eng.

Bygningerne er istandsatte og velholdte. I 1944 byggedes et nyt fløjhus, og taget på laden blev løftet og fornyet. Det gamle stuehus er særdeles velholdt og hyggeligt indrettet og omgivet af et smukt haveanlæg. Besætningen er på 13 malkekøer, 14 ungdskaber, 4 arbejdsheste, 2 plage foruden svin. Gården er tillige godt besat med redskaber og maskiner. Købesummen var i 1923 25 000 kr. Der udbetaltes 4000 kr., som dels var sammensparet, dels tjent på ejendommen i Tørring. Begge ægtefæller begyndte med tomme hænder og ingen af dem har arvet. I dag hviler der en gæld på 15 000 kr. på ejendommen, der i handel og vandel kan koste 90—100 000 kr.

Ægteparret har ingen børn. De er særdeles agtede og respekteret på deres egn for deres muntre og ligevægtige sind og for deres retskaffenhed og arbejdsomhed. De har ud af forfaldet skabt sig et smukt

beliggende og særdeles hyggeligt hjem. I høj grad et eksempel værdigt til efterfølgelse.

Husmand Laurits Jespersen, Haurdal, Frederiks, er født den 11. maj 1888 på sin nuværende ejendom. Han er søn af husmand Ole Chr. Jespersen og den yngste af en søskendeflok på 8. Hans hustru er født den 25. november 1891 i Nørager ved Allingaabro, hvor der i hjemmet var 10 søskende. Laurits Jespersen overtog sin faders ejendom i 1907 for 6000 kr. I 1912 blev han gift med Kristine Kristensen, og samme år købte han 10 ha hede, hvoraf var opdyrket 2 ha. Ved selv at pløje heden har han nu opdyrket resten. Han har merglet hele ejendommen ca. 20 ha, plantet læhegn om hele marken og anlagt have. I 1925 byggede han nyt stuehus og byggede det gamle stuehus om til kostald og svinehus. Der er anskaffet tidssvarende maskiner, sidst i 1948 indlagt automatisk vandværk og bygget til staldene i 1935. Der findes på denne veldrevne ejendom 2 heste, 5 køer, 7 stk. ungkvæg og 11 svin. Laurits Jespersen og hustru har skabt sig et smukt hjem og gode økonomiske kår.

Johannes Meldgaard, Frederiks, er født den 31. januar 1893 i Vammen sogn, søn af husmand Søren Meldgaard. Han tjente forskellige steder, til han den 25. november 1925 blev gift med Marie Stordal, datter af husmand Philip Stordal i Vium sogn, der havde en ejendom på 10 tdr. land. I 1930 havde de sammensparet 2800 kr., og købte da 17 ha af Frederiks præstegaard, hvoraf en del var opdyrket. De opførte på dette stykke jord nye bygninger. Allerede første år opdyrkede de heden.

Fra 1934—1942 har de plantet læhegn om hele marken og langs den sydvestlige side 6 rækker. Der er anskaffet alle nutidens maskiner. I 1938 er installeret elektricitet og vandværk. Johannes Meldgaard og hans hustru har anlagt en meget smuk have ved ejendommen, som fra en begyndelse med små midler, nu står som et mønsterbrug med en besætning på 2 heste, 7 køer og 8 stk. ungkreaturer og 7 svin.

De har skabt sig gode økonomiske forhold, og et meget smukt hjem for sig og de 2 døtre.

Husmand Philip Frederik Mikkelsen, Sangild pr. Karup, er født i Karup den 8. november 1907, hans fader havde her en hedejendom, hvor der opvoksede 12 søskende. Philip Mikkelsen var hjemme og hjalp sin fader, indtil han i 1932 giftede sig. Hans hustru er født i Sunds den 3. juli 1904, hvor hendes fader havde en ejendom på 18 tdr. land. Philip Mikkelsen og hustru købte i 1932 deres nuværende ejendom, som da var meget forfalden og forsømt, og her tog de fat med to par bare næver og et godt mod. Allerede i 1933 byggedes der lade og kostald og de gennemførte selv en større reparation på stuehuset. I 1944 tilkøbtes 20 tdr. land hede, hvoraf de 10 var uopdyrket. Heden er nu opdyrket, og der er drænet en stor engparcel på 4 tdr. land, hvilket arbejde Philip selv har udført. Han har merglet 17 ha af heden og plantet læhegn om hele marken samt tilplantet 1 ha hede i 1936. Der findes nu på ejendommen, der ved overtagelsen var uden besætning, 7 køer, 1 kælvekvie og 10 småkreaturer, endvidere er der

2 heste, 13 svin og 100 høns. Der findes de fleste af nutidens maskiner, således er i 1947 anskaffet selvbinder, kartoffeloptager, roeoptager, slåmaskine. Philip Mikkelsen og hustru har her ved en forfalden hedejendom skabt et virkeligt godt hjem og gode økonomiske kår, et eksempel til efterfølgelse.

Husmand Johs. Madsen, Bakken, Resebro, overtog ejendommen 1931 i meget forsømt tilstand. Kun en ringe del af arealet var under kultur, og markerne var rødfarvet af rødknæ, så der kun var ringe føde til 1 ko. Familiens midler var små, og i de dårlige år i 30erne måtte der tages langsomt fat. Fremad gik det dog, således at der i dag på denne skarpe og dårlige jord er skabt en virkeplads, der tjener ejeren og hans kone til ære. Der findes nu 2 pæne heste og 5 velfodrede køer samt ungkreaturer. I hjemmet er der 6 børn.

Husmand Jens P. Nielsen, Hedegaard, Give, købte ejendommen i 1930. Ejendommens bygninger bestod i eet lille hus, hvori fandtes en lille lejlighed til familien, kneben plads til daværende besætning, som bestod af 1 lille hest, 3 køer, 3 kalve og 3 grise, og endvidere var der lidt ladeplads i bygningen. Nielsen arbejdede støt og levede sparsommeligt. 10 ha hede og mose er bragt under kultur og bærer nu store afgrøder. Hele arealet 16 ha er drænet. 1933 byggedes lade samt hønsehus, 1941 byggedes nyt og rummeligt stuehus og samme år udvidedes kostalden i den gamle bygning. 1947 byggedes maskinhus. Jens Nielsen har arbejdet sig frem til trygge, økonomiske kår. Den lille ejendom ved kanten af den store mose fremtræder nu som en velbygget og veldreven landbrugsejendom, som er en pryd for ejeren. Jens Nielsen og hustru har opdraget en stor børneflokk og arbejdssomhed og nøjsomhed har præget hjemmet.

Husmand Marinus Dalgaard Madsen, Nørgaard, V. Tim, købte ejendommen i 1921 med gamle bygninger for 31 000 kr. med en besætning på 2 heste, 4 køer, 2 ungvæg, 3 grise, 2 får og 10 høns — i dag er der en besætning på 3 heste, 8 køer, 12 ungvæg, 2 grisesøer, 4 svin og 200 høns, hvoraf årlig sælges rugeæg. Arealet var i 1921 20 tdr. land, 10 i mark, 7 eng og 3 hede. Bygningerne var gamle og små. De 3 tdr. land hede pløjedes i 1922. 1931 købtes 5 tdr. ld. hede, som med egen hestekraft pløjedes og mergledes. Derefter voksede avlen sådan, at husene blev for små, og så byggedes i 1934 nyt hus og hestestald. I 1940 købtes 7 tdr. land hede, som straks traktorpløjedes. I 1945 købtes 22 tdr. land hede og plantage (1½ td. land), hvoraf nu er traktorpløjet og merglet 6 tdr. land, så der resterer ca. 13 tdr. land hede at opdyrke, men der er ingen tvivl om, at Marinus nok skal få det i orden ad åre. Igennem årene er tilført mergel til 10 tdr. land mark ved hjemmet og også til hele den opdyrkede hede. Ca. 30 læs staldgødning er årligt kørt ud til kartoflerne, hvilket jo er et umådeligt slid, idet arealet ligger 4 km fra hjemmet. Kunstgødningstildelingen i krigsårene var vanskelig, hvilket bevirkede, at produktionen svigtede en del dengang, men nu hjælper det godt igen. Der er udført en del læplantning i mark og hede igennem årene. Der findes en køn og produktiv have på ca. ½ td. land.

M. Dalgaard har igennem flere perioder været medlem af besty-

Den danske jordfræser

leveres i 3 størrelser:

Traktorfræseren

til kultivering af mose- og engarealer eller til arbejde i større plantager og i det almindelige landbrug, hvor man ønsker en intensiv behandling af jorden, samt

D. P. 60 og D. P. 50

tohjulede gartnerfræsere, som kan ommonteres til traktorer og anvendes i forbindelse med andre redskaber som plov, kultivator m. m.

Aktieselskabet

CHR. ANDERSENS MASKINFABRIK

Holbæk - Telf. 52 . 752 . 1239 - Telegram-adresse: Acam

Kan De Deres **BETON A-B-C** ?

Den siger Dem,
hvilke krav der stilles til sand, grus og sten til beton
hvilket blandingsforhold De skal anvende
hvor mange materialer De skal anskaffe
hvordan beton bliver vandtæt
hvorledes støbeskel bør udføres
hvad De bør iagttage ved støbning i koldt vejr
hvornår De kan afforskalle
hvorledes De kan pudse m. m.

Fås gratis ved henvendelse til
CEMENTFABRIKKERNES TEKNISKE OPLYSNINGSKONTOR
Kalvebod Brygge 2 st., København V.

**Røde
Drænrør**

fra 2"-12" haves
altid på lager.
Forlang tilbud.

» **Sofienlund** «
Teglværk.
Telefon 10 Ulstrup.

N.
K.
T.

"DANSK STAALGÆRDE"
FRA 2/3 NORDISKE KABEL- OG TRAADFABRIKER

BEDSTE OG BILLIGSTE
MEGN TIL

KREATURFOLD, HAVE,
MARK, SKOV ETC.

Faas hos enhver Isenkræmmer og Købmand.

N.
K.
T.

SKOVFRØKONTORET

JOHANNES RAFF & SØN NORMASVEJ 21 · KØBENHAVN-VALBY · TELEF. VALBY 2

Leverer alle Arter Skovfrø efter forudgående Undersøgelse
ved Statsfrøkontrollen i København samt med nøje Angivelse
af Proveniensen. — Prislister sendes paa Forlangende.

FRØKONTORET
(for undersøgt markfrø)
— Grundlagt 1887 —
KOLDING
Telefon 43

A/S **Skive Markfrøkontor**
Grundlagt 1896
Telefon 94 Skive
FRØAVL · FRØHANDEL

**PALUDANS
PLANTESKOLE**

· · KLARSKOV · ·

130 tdr. land

*Skovplanter,
hæk- og hegnsplanter,
allétræer*

Forlang prislister

TELEFON KLARSKOV NR. 9

Brostrøm's

Planteskole

VIBORG
ved C. Nielsen
Telefon 42

leverer alle
planter for have,
mark og skov

*Haardføre og veldrevne
arter for ethvert formaal*

**Hulkjærhus
Planteskole**

RØDKJÆRSBRO

Telefon Ans 25

*Planter til skove,
læhegn og have!*

**Herning Hede-
& Discontobank**

10-12¹/₄, 2¹/₄-5
Telefon 5 973 72¹/₂

Sophus Berendsen A/S

V. Farimagsgade 41 · København V.
Kannikkegade 18 · Aarhus

ALT I ENTREPRENORMATERIEL

Leverandør til Hedeselskabet

Varde Bank

Esbjerg afdeling

Kongensgade 62
og fiskerihavnen

Fræsning

af eng og mose samt pløjning
og grubning af planteriller
udføres med nye maskiner.

Vagn Jensen,
Vesterlund.

Telefon Vester 31 n.

**Randers
Planteskole**

v. Petri Petersen
Telefon 423

Alt i haardføre
og veludviklede planter
til have, mark og skov

Frøavlscentret

HUNSBALLE

Holstebro - Tlf. 353
Frøavl og frøhandel

Rødkjærsbro Cementvarefabrik

ved I. T. BIRK · · · · · Telef. Rødkjærsbro 14

Fører kun Δ mærkede varer.

Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres.

FORLANG TILBUD

Trifoliums Frø
giver stor Høst.

relsen i Tim husmandsforening og er medlem af bestyrelsen i Hedebruget. Kirstine Dalgaard har i flere år været formand i husholdningsudvalget i Ulfborg-Hind herreds husmandskreds, medlem af husholdningsudvalget i Ringkøbing amts samv. Husmandsforening, medlem af ungdomsudvalget, har gennem årene været dommer ved bedømmelsen af veldyrkede haver og ungdomsarbejder o. s. v. Ejendommen er præmieret med 1. præmie og diplom for veldrevet husmandsbrug af U. H. H. husmandskreds, og har iøvrigt gennem årene fået et utal af præmier for havebrug og andre forhold i marken. Her er altså et par mennesker, som har udført et mægtigt arbejde hjemme og ude.

Viggo Pedersen, Christianshede, er født i Engesvang sogn den 10. februar 1902 som søn af boelsmand Morten Pedersen og hustru Marie. I hjemmet opdroges en stor børneflokk, og Viggo Pedersen lærte allerede her hedeopdyrkningen at kende, idet forældrenes ejendom var oprettet på en hedeparcel, som var udskilt fra faderens fødehjem. Efter konfirmationen havde Viggo Pedersen forskellige pladser ved landbruget, før han i 1925 blev gift med Johanne Hessel, der også kom fra et hedeopdyrkerhjem i Engesvang sogn. Viggo Pedersen og hustru overtog i 1925 efter tvangsauktion en forsømt ejendom i Christianshede med et jordtilliggende på 45 tdr. land, hvoraf kun 8 tdr. land var i kultur, medens 28 tdr. land var hede, og resten henlå som tilgroede agre. Købesummen var 14 000 kr. Viggo Pedersen havde 4000 kr. som startkapital. Der blev taget kraftig fat på opdyrkningsarbejdet. Nu er heden blevet til agermark, og der er plantet læbælter og anlagt have på ejendommen.

I de første år efter ejendommens overtagelse var indtægterne små, og Viggo Pedersen anfører, at opdyrkningstilskudet gennem Hedebruget betød en god hjælp. For at skaffe indtægter gik Viggo Pedersen gennem mange år ud på arbejde, om vinteren i skoven og om sommeren i mosen, konen og børnene måtte så i den tid udføre det meste af arbejdet på ejendommen. Familiens arbejdsdag var ikke på 8 timer, ofte det dobbelte. Viggo Pedersens helbred har ikke altid været så godt. Igenem en lang årrække har Viggo Pedersen været formand for Hedebrugets Christianshede lokalforening, ligesom han gennem mange år har været i bestyrelsen for husmandsforeningen. Det første år avledes kun 4 læs korn, ca. 30 tdr. rodfrugt og nogle få tdr. kartofler, nu avles ca. 45 læs korn, 10—12 læs hø, 200—250 tdr. kartofler, 800—1000 tdr. rodfrugt. Ved overtagelsen bestod besætningen af 2 små heste, 2 køer, 6 smågrise og 4 høns, nu er der 3 store heste, 6 køer, 1 kvie, 2 kalve, 1 so, 3 polte, 7 grise, 2 får og ca. 100 høns. Viggo Pedersen har haft en del uheld med besætningen. Bygningerne bestod ved overtagelsen af en vinkelbygning (gl. stuehus og ny stald og lade). Viggo Pedersen har opført hønsehus og hus til redskaber, vogne og maskiner samt brændsel. I 1948 gennemførtes en tiltrængt reparation af stuehuset, og det påtænkes at opføre et stykke ladebygning.

Marinus Christensen, Raunerød pr. Hulsig, er født den 12. april 1893 som søn af Martin Chr. Christensen og hustru, boende i Raunerød, Raabjerg sogn. Han lærte i barndoms- og ungdomstiden landbrug ved

at deltage i arbejdet hjemme hos forældrene og senere ved at tjene som karl på forskellige gårde. M. Christensen fik også tid til et høj-skoleophold.

I 1920 overtog han sit fødehjem efter forældrene for en pris af 15 000 kr. Til ejendommen hører 172 tdr. land, heraf var 20 tdr. land agermark ved overtagelsen, medens resten henlå som hede, rimmer og dopper og gamle tørvegrave. Marinus Christensen har gennem årene øget ejendommens dyrkede areal med 18 tdr. land og har ved kultivering af tørvegrave, rimmer og dopper udført et meget stort fyldnings- og planeringsarbejde, hvorved de forhen værdiløse arealer er forvandlet til god agermark. På ejendommen er anlagt en 2 tdr. land stor plantage omkring den nyanlagte have.

Ejendommens bygninger, der ved overtagelsen var gamle, er gennem årene delvis ombygget, udvidet og forbedret. (Vindmotor, elektrisk lys og kraft).

Ved overtagelsen avledes ca. 25 tdr. korn, 15 tdr. kartofler og 9 læs hø, nu avles ca. 125 tdr. korn, 500 tdr. roer, 80 tdr. kartofler og 40 læs hø.

Besætningen bestod ved overtagelsen af 2 heste, 7 køer, 1 kvie, 2 svin, 15 får og 10 høns, nu holdes 3 heste, 12 køer, 3 kvier, 6 kalve, 1 tyr, 8 svin, 25 får og ca. 30 høns.

Ejendomsskylden var ved overtagelsen 8000 kr., nu er den 17 700 kr. Ejendommen er i mønsterværdig orden.

Jens Thomsen, Mosdal, er født i Brejning 13. september 1895 som søn af gårdejer Hans Kr. Thomsen. Han var hjemme hos forældrene til 18-års alderen, var derefter soldat og havde forskellige pladser som karl ved landbruget, før han i 1925 for en pris af 26 500 kr. overtog sin nuværende ejendom, hvortil der hørte 9 ha opdyrket jord og 28 ha hede, hvoraf størsteparten af heden ligger 3 km fra bygningerne.

Hedearealet er nu opdyrket. I 1938 solgtes 25 tdr. land jord til oprettelse af en ny ejendom.

Der er senere tilkøbt 8 ha jord, som grænser til hjemmeparcellen. Den til ejendommen endnu hørende del af hedeparcellen kan nu afstås til oprettelse af en ejendom mere.

Ved overtagelsen avledes første år meget lidt korn, 200 tdr. rodfrugt, 20 tdr. kartofler og 2 læs hø. Nu avles der ca. 250 tdr. korn, 1600 tdr. roer, 300 tdr. kartofler og 30 læs hø. Der er bygget nyt stuehus. Besætningen var ved overtagelsen 2 gamle heste, 5 køer, 3 ungkreaturer og 1 so; nu holdes 3 heste, 14 køer, 4 kvier, 9 ungkreaturer, ca. 20 svin og 80 høns.

Ejendomsskyldværdien, der ved overtagelsen var 8000 kr., er nu ansat til 22 000 kr. Gælden var ved overtagelsen 24 000 kr. og er nu 21 000 kr.

Lars Jensen, Thorsø pr. Stoholm, er født den 7. februar 1879 som søn af Kristen Jensen og hustru, Thorsø. Han arbejdede i ungdomsårene hovedsagelig ved landbruget, dels i fødehjemmet og dels som karl i forskellige pladser. Nogle år gik Lars Jensen ud som daglejer og arbejdede endvidere med tørvegravning og teglværksarbejde.

I 1902 overtog Lars Jensen ejendommen i Thorsø efter faderen for en pris af 4000 kr. + aftægt til faderen og stedmoderen. Ved

overtagelsen var ca. 30 tdr. land opdyrket, heraf henlå omkring halvdelen som græsmark. Bygningerne var ved overtagelsen gamle og dårlige, laden blæste således omkuld i 1914. Lars Jensen har gennem årene ombygget og restaureret bygningerne. I stalden er der plads til 5 heste, 32 kraturer, 30 fedesvin, 2 grisesøer foruden høns, og der er almindeligvis fuld besætning.

Omkring 25 tdr. land hede og mose har L. Jensen fået opdyrket, siden han overtog ejendommen, endvidere har han tilplantet 12 tdr. land. I plantagen er nogle træer nu så store, at de kan anvendes som bygningstømmer. Den årlige avl på ejendommen kan nu sættes til ca. 200 tdr. korn, 1500 tdr. roer, 200 tdr. kartofler og 10 læs hø.

Ejendomsskyldværdien er ansat til 16 800 kr. Gælden på ejendommen var 15 000 kr. i 1948, da Lars Jensen overdrog den til sønnen.

Jens Rasmussen, Risbjerg, Brande sogn, er født den 11. februar 1895 i Gerlev ved Randers, hvor faderen havde en lille landejendom. Han kom som 11-årig dreng ud at tjene ved landbruget og fortsatte hermed, til han var 25 år, kun afbrudt af en vinters højskoleophold.

I 1920 købte Jens Rasmussen ejendommen i Risbjerg for 10 000 kr. Ejendommen, hvis areal udgjorde 22 ha, var noget forsømt, og der var knap 4 ha opdyrket. Bygningerne bestod af 1 hus, som ikke var videre godt. Jens Rasmussen havde ca. 2000 kr. som startkapital. Det var ikke meget at begynde med, men J. Rasmussen og hustru tog straks fat på opdyrkningsarbejdet og ejendommens forbedring. Før at skaffe indtægter tog Jens Rasmussen mælketur. Det gik godt fremad, trods det at uheld og sygdom ofte var hårde gæster.

Nu er hele ejendommen opdyrket og i god kultur. En del af marken er drænet, og der er plantet en del læhegn. Det første år var avlen meget lille, hvorimod der nu avles ca. 100 tdr. korn, 90 læs roer og 5—600 tdr. kartofler. Det gamle hus er istandsat, og der er bygget et nyt hus til heste, svin og lade. Ejendommen er godt besat med maskiner, og der er indlagt elektrisk lys og kraft. Besætningen består nu af 2 heste, 6 køer, 3 kvier, 2 kalve, 3 får og ca. 45 høns.

Ejendommen, der ligger afsides, har nu en ejendomsskyldværdi på 8300 kr., gælden er ca. 10 000 kr.

Fr. Chr. Frederiksen, Agerskov pr. Ravnstrup, der er født i 1884, overtog sin nuværende ejendom som arv i 1908. Af ejendommens 50 tdr. land opdyrkede og merglede han i løbet af de første 3 år ca. 18 tdr. land hede. Siden har han tilkøbt 13½ td. land, der ved overtagelsen var drænet. Besætningen er i tidens løb forøget med 2 heste, 8—10 køer, 6—8 stk. ungvæg, en halv snes svin og ca. 125 høns. Foruden det gode opdyrkningsarbejde har Frederiksen skabt en mønstergyldig og meget smuk læplantning omkring alle agrene, bestående af ca. 3 km hvidgranhegn, der er topstævnedede og klippes hvert 3. år. Læplantningen er gennemført allerede i 1913, men desuden er der anlagt en betydelig og velholdt plantning omkring haven.

Gdr. Poulin Laursen, Nørskovgaard, Farre St., overtog i 1910 sin nuværende ejendom, der da var på ca. 100 ha, hvoraf han har opdyrket 4 ha mose og 15 ha hede, medens 18 ha hede er frasolgt til naboejendomme. Ca. 60 ha er tilført mergel og kalk og drænet. I 1916

opførtes nyt stuehus og året efter anlagdes en god have med godt læ. Oprindelig var ejendommen en kras tumleplads for vind og sandflugt, men efterhånden er flere km læhegn anlagt og ca. 20 ha sandknuder og klitpartier tilplantet, så der nu overalt er et solidt bolværk mod vindskader og sandflugt. Han omtales som den type, hvis dygtighed og opbyggende arbejde regnes for en selvfølge. Poulin Larsen er nu 64 år gammel. Ejendommen købtes i 1910 for 28 000 kr. med en egenkapital på 3000 kr. Grundskylden er nu 44 500 kr. og ejendomsskylden 21 500 kr. Besætningen er i årenes løb omtrent fordoblet.

Hedeselskabets forretningsfører.

Da hr. *J. H. Klockmann*, Vejen, på grund af alder har ønsket sig fritaget for at være hedeselskabets forretningsfører for *Vejen* distrikt, er dette hverv herefter overtaget af hr. gårdejer *Holger Bundgaard*, Drostrup, Vejen.

Hvad skovødelæggelse fører til.

Af *A. Horneman*. fhv. skovrider ved hedeselskabet.

Du aner ikke — min søn — med hvilken uforstand verden regeres.

(gl. østr. statsmand.)

Omkring 1870 udkom en meget læseværdig bog: *Skov og Land*, skrevet af Oktavius Nutzhorn; den indeholder korte beskrivelser af den sørgelige skæbne, der overgik en meget stor del af de gamle naturskove i en lang række lande; den fortæller om, hvor dyrt nationerne har måttet bøde for fædrenes ødelæggelser, og den opfordrer kraftigt til at søge at råde bod på nogle af de ulykker, som henfarne slægters uforstand og begærighed havde forvoldt.

Nutzhorn fortæller bl. a. om følgerne af skovødelæggelserne i bjergegnene i forskellige lande.

Vandløb, der kommer fra skovklædte egne, fører vandet roligt, selv efter stærk nedbør, medens vandløb med skovløst opland, efter regnskyl, danner rivende strømme, der danner oversvømmelser, bortriver huse o. s. v.

Som bekendt forbrugte den gamle republik Venedig uhyre mængder af træ, dels til pilotering, når der blev bygget i lagunerne i Adriaterhavet, og dels på skibsværfterne; det var Dalmatiens udtrakte bjergskove af fyr og lærk, der blev plyndret på det ubarmhertigste, indtil der kun var stenørkener tilbage og kilderne var helt eller delvis udtørret og folkemængden aftaget.

Jeg har selv passeret disse trøstesløse egne med hurtigtog mod Venezia. Overalt, hvor skovene blev ryddet eller stærkt forhugget, viste det sig, at om sommeren lå floderne halvtørre, medens de om vinteren forårsagede oversvømmelser og andre ødelæggelser, som næsten var ukendt dengang skoven var ved magt.

I Schweiz lå en 3000 tdr. land stor kommuneskov, hvorigennem løb en flod, der drev en række møller, støt og omtrent ens året rundt.

Trods advarsel lod kommunen skoven forhugge, og floden forandrede sin natur således, at den efter hver stærk regn brusede gennem dalen, medførte jord og grus og beskadigede møllerne, men i den tørre tid førte den så lidt vand, at vandmøllerne måtte stå stille i ugevis.

I kanton Tessin var der endnu i 1912 smukke skovklædte bjergskråninger med frodige marker i dalbunden langs flodbredden. 50 år senere var skovene forhuggede, bjergskråningerne delvis stenørken og markerne for-tørrede om sommeren, medens floden om vinteren gav oversvømmelser og jordskred fra bjergene ødelagde en hel landsby.

I kanton Wallers og mange andre steder i Schweiz er gjort ganske tilsvarende sørgelige erfaringer efter skovens tilintetgørelse eller altfor voldsomme udtynding.

Det er fra de franske sydøstlige skovrige departementer, at man har det gamle ord: *Què á pin à pain*, d. v. s.: hvem der har fyr, har brød eller: hvem der har skov, han har sit underhold! — fordi disse kommuneskove gav så stort udbytte, at opkrævning af kommuneskat var unødvendig.

Under den franske revolution omkring år 1790 fik mange af de franske skove et alvorligt knæk ved hensynsløs hugst, og resultatet blev i Frankrig ganske som i Italien og Schweiz: bjergfyrskråningerne blev stenørkener, floderne delvis udtørret om sommeren og vandføringen altfor voldsom efter regnskyl og trøbrud — med deraf følgende forhen ukendte ulemper.

Dette må være tilstrækkeligt med eksempler fra bjergene.

At man i enkelte lande har været klar over det farlige ved at ødelægge skov, viser en fredningsservitut, der er lagt på en stor ege- og bøgeskov i nærheden af Konstantinopel. Allerede for 100 år siden har tyrkerne altså forstået, at hvis den skov blev ødelagt ville kilderne udtørres og den store bys vandforsyning være i fare.

I Rusland skal en bred skovbræmme langs floderne være fredskovs-pligt underlagt.

Fra Nord-Amerika har vi jo i de senere årtier atter og atter hørt om de ødelæggelser, de mægtige floder Missouri og Mississippi har forvoldt ved uhyre oversvømmelser, og om hvorledes mange farmere har måttet gå fra deres ejendomme i de østlige stater på grund af tørke og sandflugt — alt-sammen forårsaget ved ødelæggelser eller rydninger af de engang så prægtige løvskove derovre.

Med uhyre bekostning anlægger man nu i U. S. A. brede læbælter ned gennem de stormhærgede egne, idet man bittert angrer, at man ikke ved landets opdyrkning lod bæltet af de gamle skove blive stående.

Nøjagtig den samme fejl har man iøvrigt begået i Øst-Vendsyssel omkring århundredskiftet. Og hvad kan vore Kattegatsøer Anholt og Læsø ikke fortælle om følgerne af skovødelæggelser der.

Og så vore egne gamle skove! — dem som Griffenfeldt i indledningen til Chr. den 5. forordning og skovordinance af 1670 kalder: Een af de største herligheder, Gud og naturen, dette vores kongerige medbegavet haver — deres skæbne er et sørgeligt kapitel i Danmarks historie.

Vel kunne man ikke forudse, at tilførsel af træ og kul fra udlandet kunne blive standset, men skovens betydning for samfundet, også som brændselsleverandør, er ofte nok blevet fremhævet, bl. a. i en årrække af hedeselskabets tidligere dirktør C. E. Flensborg, der både i skrift og tale kraftigt har understreget, at vel var vor skovprocent fordoblet i de sidste

100 år, men den burde have været firedoblet, d. v. s. sat op fra ca. 4 % til ca. 16 %.

Det er værd at lægge mærke til, at O. Nutzhorn allerede i 1872 slår til lyd for det samme, han skrev nemlig: Det gælder om at hæve os op til 15 à 20 pct. skovareal, før have vi ikke vor naturlige skovgrund bevokset.

Alvorlige påmindelser skulle til, f. eks. sandstorme og krige, for at få den danske landmand til at tage kraftigt fat på læplantningsarbejdet og nyanlæg af skov.

Den nu træblottede lille ø Tunø, beliggende ca. 25 km sydøst for Aarhus, bar engang frodig esgeskov. I årene omkring 1585 blev egne fældet; og en del af træet blev brugt til de kirkestole i Aarhus domkirke, som menigheden benytter den dag i dag.

Som man sår — så skal man høste! Dette kendte gamle ord fra bibelen vil bestandig indeholde en dyb sandhed, og det gælder også for de henfarne slægters forsyndelser mod de gamle naturskove og de senere slægters forsømmelser angående nye skovplanlægning.

Viden om lande har jeg faret, men bedst var det dog at færdes og virke i de danske plantager og i vore løvskove — dér var det, som hørte jeg Danmarks hjerte slå.

Fra hedeselskabets grundforbedringsvirksomhed

Fra distriktskontorerne under hedeselskabets mose- og engafdeling foreligger der en opgørelse over arbejdet i december måned 1949.

Det fremgår heraf, at der i månedens løb er fuldført 437 arbejder omfattende 1662 ha til en samlet udgift af 1 654 985 kr. Heraf var 423 drænings- og kultiveringsarbejder omfattende 1286 ha (udgift 1 411 765 kr.) og 14 vandløbsreguleringer med et interesseret areal på 376 ha (udgift 243 220 kr.).

Derudover er der i samme måned ved samtlige distrikter færdigprojekteret og tilstillet rekvirenterne 365 arbejdsplaner omfattende 1296 ha til en overslagssum af 1 646 445 kr. Heraf var 349 drænings- og kultiveringsplaner omfattende 1001 ha (overslagssum 1 304 675 kr.) og 16 vandløbsreguleringer med et interesseret areal på 295 ha (overslagssum 341 770 kr.).

C. V. S. L.

Nye plantagearealer.

Nr. 3343 A. *Skovvejgaard plantage*, ca. 10,0 ha, Grene sogn, Ribe amt. Plantagen ejes af gårdejer Kristian Kruse, Skovvejgaard, Billund. Tilplantningen er påbegyndt.

Arbejdet ledes af skovrider Bech.

Nr. 3344 A. *Flø Vestergaard plantage*, ca. 23,5 ha, Brande sogn, Vejle amt. Plantagen ejes af gårdejer Chr. M. Møller, Krusborg pr. Ejstrupholm. Arealet består af agermark. Tilplantningen er påbegyndt.

Arbejdet ledes af skovrider Mørch Sørensen.

Nr. 3345 A. *Kongehøj plantage*, ca. 16,3 ha, Øster Hornum sogn, Aalborg amt. Plantagen ejes af landmand Gudmund Jensen, Guldbæk pr. Godthaab. Arealet består af hede. Tilplantningen er påbegyndt.

Arbejdet ledes af skovrider Lybye.

- Nr. 3346 A. *Fjellerup søndre plantage*, ca. 10,1 ha. Fjellerup sogn, Randers amt. Plantagen ejes af gårdejer Anker Rasmussen, Fjellerup pr. Tranehuse. Arealet består af agermark. Tilplantningen er påbegyndt.
Arbejdet ledes af skovrider Thyssen.
- Nr. 3347 A. *Rindsdal plantage*, ca. 10,9 ha, Ulbjerg sogn, Viborg amt. Plantagen ejes af gårdejer Jens Kristensen, Skinderup pr. Møldrups. Arealet består af hede. Tilplantningen er påbegyndt.
Arbejdet ledes af skovrider Bavngaard.
- Nr. 3348 A. *Lille Fasterholt plantage*, ca. 34,5 ha, Arnborg sogn, Ringkøbing amt. Plantagen ejes af læge M. C. Vad, Thyregod. Arealet består af agermark. Tilplantningen er påbegyndt.
Arbejdet ledes af skovrider Mørch Sørensen.
- Nr. 3349 A. *Tophave plantage*, ca. 5,7 ha, Haarby sogn, Odense amt. Plantagen ejes af gårdejer E. Filstrup, Akkerup pr. Haarby. Tilplantningen er påbegyndt.
Arbejdet ledes af forstassistent Buus-Hansen.
- Nr. 3350 A. *Svend Lunds plantage*, ca. 15,4 ha, Egtved sogn, Vejle amt. Plantagen ejes af gårdejer Svend Lund, Spjarupgaard pr. Egtved. Tilplantningen er påbegyndt.
Arbejdet ledes af skovrider Bech.
- Nr. 3351 A. *Dale plantage*, ca. 11,7 ha, Nr. Løgum sogn, Tønder amt. Plantagen ejes af gårdejer Chr. Christensen, Nr. Løgum. Arealet består af agermark. Tilplantningen er påbegyndt.
Arbejdet ledes af skovrider Fromsejer.
- Nr. 3352 A. *Fuglslev plantage*, ca. 10,0 ha, Fuglslev sogn, Randers amt. Plantagen ejes af landmand Chr. Nielsen, Fuglslev pr. Hyllested. Arealet består af hede. Tilplantningen er påbegyndt.
Arbejdet ledes af skovrider Thyssen.

**Mindre
MEDDELELSER ★**

Plantningsforeningernes årsmøde

er fastsat til afholdelse i Frederikshavn den 2. og 3. juni.

*

Oudrup andelsplantage har i det forløbne år haft et overskud på 5437 kr., oplyste formanden *Holm Sørensen*, Brøndum, på den forleden afholdte generalforsamling. Der betales intet udbytte.

*

Ingeniør Kr. Thomsens legat

er for 1950 tildelt civilingeniør *Niels Venov*, hedeselskabet, Viborg, med 1000 kr. Legatet er tildelt med det formål i Tyskland at studere moderne vandningsteknik og i Svejs at studere fisketrapper, fiskerianlæg og sikring af vandløb.

*

Uden læplantning — ingen præmie.

På Randers Amts samvirkende Husmandsforeningers generalforsamling i januar omtalte formanden for planteavlsudvalget *Carl Nielsen*, Voldum, at foreningen i år begynder en helbrugs-konkurrence for hele amtet med 3 præmieringer om året. »Det er«, sagde formanden i denne forbindelse, »ligesom det i Randers amt ikke er moderne at plante læbælter, medens det finder stigende anvendelse de fleste andre steder. Det vil være næsten umuligt at slippe gennem de store konkurrencer, hvis man overhovedet ikke har plantet læ, idet der så vil blive trukket 10 points fra.«

Bemærkningen falder ikke helt udenfor, og kommer forhåbentlig til at sætte spor. Som bekendt har sandstormskaderne, bl. a. i 1938 og også lejlighedsvis senere, været betydelige i Randers amt. De senere års tørkeskader havde vel også været mindre, om læplantningen havde været i orden på de lette jorder i amtet.

*

Nr. Herreds plantningsforening på Djursland har i 1949 uddelt 85 000 nåletræer og 28 000 løvtræer.

*

Djursland sdr. plantningsforening har markeret sin 60-års stiftelsesdag med en sammenkomst i Rønne. Formanden *P. Madsen Pedersen* oplyste her, at foreningen siden dens stiftelse har udleveret ca. 15 mill. læhegnplanter, hvoraf ca. 10 % har været løvtræ.

*

2×2-5.

Skovrider *C. F. Jensen*, Hurup, skriver i »Morsø Folkebl.«: Selv om det matematisk er rigtigt, at 2×2 er 4, passer det dog ikke altid i praksis. Tager vi f. eks. græsudbyttet for 2×2 ha får man i det ene tilfælde udbyttet af 4 ha, men i det andet tilfælde af 5 ha. Det sidste tilfælde indtræffer, når vi på vor vindhærgede jord forsyner de 4 ha med ordentlige læbælter. Og merudbyttet på de 25 % opnås også med østlæ.

*

Ringkøbing og omegns plantningsforening har ialt i 1949 uddelt 136 766 nåletræer og 46 000 løvtræer.

— Lemvig og omegns plantningsforening har i 1949 uddelt 144 900 nåletræer og 34 000 løvtræer.

— Hover m. fl. sognes plantningsforening har i 1949 uddelt 113 400 nåletræer og 10 600 løvtræer til 118 modtagere.

— Silkeborg plantningsforening har i 1949 udleveret 462 000 nåletræer og 89 000 løvtræer til 511 modtagere.

— Han Herreds plantningsforening har i 1949 udleveret 116 000 nåletræer og 105 000 løvtræer.

— Hadsten og omegns plantningsforening har i 1949 uddelt 12 735 nåletræer og 35 635 løvtræer.

*

Skæmtesprog.

»Jul i Nordsjælland« indeholder en del nordsjællandske skæmtesprog. Vi bringer her en prøve:

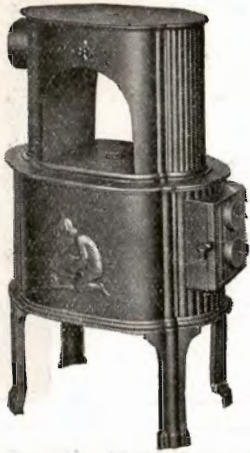
— Der ska' sommetider int' meget te', før der ligger it hus, sagde Vitigheds-Krestine. I går kom køvmandin og hans kone op å slass forded hun sagde, at det danske hedenskav ble' stiftet a' Thor og Odin, mens han påstod, a' det var opfundet a' in, som hed Dalgas.

*

Siden stiftelsen i marts 1948 er der i Tversted læplantningslaug plantet og pløjet til godt 72 km læhegn og plantet 172 800 planter, fordelt hos 60 lodsejere.

*

RIBE Brændeovne og Tørveovne Brændekaminer Brændekomfurer

Moderne emailerede
Rundtræk-Kaminer
i mange Typer og Størrelser.
Ovne & Komfurer.
Bygnings-Støbegods
RIO Radiatorer
Ribe Centralvarmekomfurer
Brochure sendes paa Forlangende

A/S RIBE JERNSTØBERI · RIBE
GRUNDLAGT 1848 · TELEFON: RIBE 261 (3 LINIER)

Børnelammelses- og ulykkesforsikring

Den gensidige
Landbo-Sygeforening
Vesterbrogade 15
København V.
Telef. 6659 - 5974

**Brunkul
Mergel
Kalk**

H. Theut

VIBORG - Tlf. 1560 . 1559

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontortid: 9—15
Telefon 1500 (5 linier)
Kontor i Karup

Ellidshøj Kridt- & Kalkværk

af *E. M. Christensen, Århus*
Telefon Ellidshøj 4 og Århus 7312

Fabrikation af jordbrugskalk samt foderkridtmel

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telefon 1400 (3 lin.)

Sct. Mathiasgade 68
Kontortid: Kl. 9—15

SIN

Livsforsikring
Livrenteforsikring
Ulykkesforsikring
Ansvarforsikring
Hospitalforsikring
Grundejerforsikring
Automobilforsikring

tegner man i

NORDISK

Livsforsikrings-A/S af 1897 ■ Ulykkesforsikrings-A/S af 1898

Hovedkontorer:
St. Kongensgade 128 — Grønningen 17, København K.
Telefon 2860

Indhent tilbud!

Traktorer - Redskaber - Landbrugsvogne - Automobileer
Reserveleder - 1. Kl. Værksted - Tilbehør
Aut. Ford-Forhandler

A. Philipsen & Co.

Tlf. 532

Vesterbrogade 7

Tlf. 1064

AALBORG TAFEL AKVAVIT.

GENERAL MOTORS AUTOMOBILER

Lager af gode, brugte vogne

PETER HENRIKSEN

DUMPEN 12-14

Telefoner 1250-1251-1252-874 Rigstlf. 4

VIBORG

Stort autoværksted . Malerværksted . Fabrik for cylinder service
. Diesel autoelektrisk afdeling . Lager af reservedele og tilbehør

Dansk Andels
Cementfabrik
Nørresundby

Prima
Portland
Cement

HURTIGHÆRDENDE
PORTLAND CEMENT
DANSK ANDELS CEMENTFABRIK
NØRRESUNDBY

Special-
cement
„Record“

Kaas- Briketter

Hovedforhandler:

Nordjyllands

Kulkompagni

Nørresundby

Telefon 4227 - 4228

Fabrik: Kaas

Telf. Kaas 11

Aarhus Privatbank

Stiftet 1871

Aarhus: Hovedkontor
København: Nygade 1

Aktiekapital og Reserver
andrer ca. 19,3 Mill. Kroner

SPEJLBORGS PLANTESKOLE

BRØNDERSLEV
Telefon 382

SKOV-, LÆ-
OG HÆKPLANTER

A/s De forenede Teglværker
EGERNSUND TELEFON 13 OG 14
LEVERER TEGLVARER OVER HELE LANDET

Anvend kun

ORIGINALE

RIMAS RESERVEDELE

til briketpressere, forbrændselspressere,
formtørvspressere og ælteværker.

RINGSTED JERNSTØBERI & MASKINFABRIK A/S

Alt i cementvarer,

rør i alle gængse størrelser efter ingeniørf. normer.

Tjæreborg cementstøberi.

Hurtig levering.

Telefon 21.

Reel betjening.

Nivaagaard Teglværk

Nivaa telefon nr. 9

DRÆNRØR . MURSTEN . TAGSTEN

Katalog sendes

gratis paa

Forlangende

HAMMERUM HERREDS

Spare- og Laanekasse

Herring - Telf. 10 . 314

Østergade 8

Kontortid: 10-12,30 og 14,30-17

Dansk Landbrugs- og Handelslaboratorium

ved R. KROGH

ODENSE

Telefon 1731 . 2 lin.

Røde drænrør 2"-12"

- Fredenshøj
- Teglværk

Aabenraa . Telefon 2127

Røde — 2" — 12" — Drænrør.

Forlang tilbud.

Akts. Frederiksholms Tegl- & Kalkværker.
Rosenørnsallé 18. — København V. — Central 282.

Kjellerup Betonvarefabrik

ved I. T. BIRK . Telefon 45 Kjellerup
Efter kl. 17: Rødkjærsbro telefon 14

Fører kun Δ mærkede varer.

Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres.

Forlang tilbud

STRYG elektrisk ...

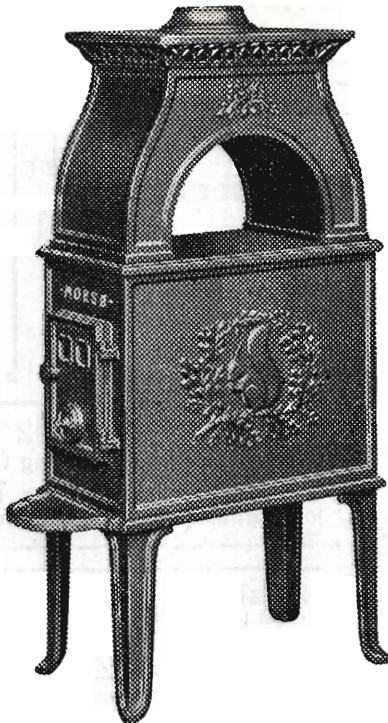
A/s Fiskbæk Briketfabrik

Herborg 12

SPRIT
til teknisk Anvendelse.

Marsø Støbeegods

AKTIESELSKABET
N.A. Christensen & Co.
KGL HOFLEVERANDØR
NYKØBING MORS

Redaktionsudvalg: Afdelingsleder, civilingeniør J. Parbo (formand),
afdelingsleder, skovrider B. Steenstrup og botaniker N. C. Nielsen.

Redaktør: Har. Skodshøj.

Carlo Mortensens Bogtrykkeri. Viborg